

bés a dubtar d'ell mateix: “És possible que jo valgui alguna cosa?”; “Fa un any que sóc a París i en tot aquest temps no ha aparegut ni una sola paraula sobre mi en cap diari francès.”

Ja que, només l'ajut decidit d'aquells que sí creien en el que escrivia – “El Sr. Pound [...] va dur els m[anuscrits] de [*Retrat d'un artista adolescent*] a *The Egoist*, on va ser publicada en sèrie [...]. Si no hagués estat per la seva ajuda amical [...] la meua novel·la encara romandria inèdita” – i la seva disposició a fer-se càrrec ell mateix de l'edició de les seves obres – “Em vaig oferir a pagar el seixanta per cent del cost d'imprimir la primera edició de mil exemplars de *Dublínenses*”; “La meua feina literària no ha produït res durant els últims onze anys. Ben al contrari, el meu segon llibre, *Dublínenses*, em va costar una suma considerable de diners” – van fer possible que arribessin al públic.

Editors irresponsables

Això sí, una vegada publicades, els lectors demostraren que tenien molt més criteri que la major part dels editors que li havien tancat les portes davant dels nassos. Així, en una carta de 8 de febrer del 1922, adreçada a la Srta. Weaver, la seva gran mecenes, li comenta que, a partir del moment en què la petita llibreria parisenc Shakespeare and Company havia anunciat que havien sortit els 1.000

“Sóc enemic de la roïnesa i del servilisme” (James Joyce)

primers exemplars d'*Ulisses*, “es troba en estat de setge –els compradors hi van dos o tres cops al dia i no hi ha exemplars per a ningú”.

Tot i que, segons el meu modest criteri, alguna de les cartes que s'hi inclouen, en concret, les eròtiques, “excessivament priva[des]”, adreçades a Nora, caracteritzades per l'acumulació de “porqueries i obscenitats desenfrenades”, “la publicació de les quals Joyce segurament hauria desaprovat”, potser hauria estat millor descartar-les, ja que tenien sentit només en l'estricta intimitat de la parella i aporten ben poc a la imatge de l'escriptor, aquesta antologia si no existís, hauríem d'inventar-la.

Entre d'altres motius, per un d'essencial, per la sensació d'autenticitat i d'espontaneïtat que desprèn perquè “les cartes de Joyce no són marcadament literàries ni fictícies, sinó que són privades i fins i tot íntimes, i no van ser pensades perquè veiessin la llum pública”, perquè l'escriptor irlandès detesta “qualsevol classe d'afectació”, perquè es mostra tal com és, com a persona i, el que és més important, com a autor –que, en el seu cas, com en el de tots els grans creadors, és una i la mateixa cosa: “Confesso que [*Ulisses*] és un llibre extremament fatigant, però és l'únic llibre que sóc capaç d'escriure en el moment actual.” *

James Joyce

ha passat de marginat a clàssic indiscutible
ARXIU